

PODVOD

A NIEKTORÉ NOVÉ SPÔSOBY PODVODNÉHO KONANIA

Chcete sa vedieť **účinne brániť** voči praktikám podvodníkov?

Máte podozrenie, že bol na vás **spáchaný podvod**?

Potrebujete **pomoc s riešením situácie**,
do ktorej vás podvodníci dostali?

TENTO PROJEKT JE PODPorený Z EURÓPSKEHO SOCIÁLNEHO FONDU.

Podvod

a niektoré nové spôsoby podvodného konania

*Prinášame vám ďalší zo série informačných materiálov,
tentokrát zameraný na tému podvodov.*

*Bol vytvorený na základe úzkej spolupráce
odboru prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra SR
(ďalej len „OPK KMV SR“) s Centrom právnej pomoci.*

Tento materiál vám poskytne základné informácie o podvode ako protiprávnom konaní, informuje vás o častých spôsoboch podvodného konania a zároveň sprostredkuje základné preventívne odporúčania, aby ste sa vedeli účinne brániť voči konaniu podvodníkov.

V tejto brožúre nie je možné obsiahnuť všetky informácie a zodpovedať všetky otázky, ktoré vám môžu pomôcť v prípade ohrozenia podvodom. Preto, ak sa vás táto téma dotýka, radi by sme vás povzbudili k tomu, aby ste nás oslovili za účelom konzultácie. V rámci osobného kontaktu vám prostredníctvom pracovníkov **informačných kancelárií pre obete trestných činov** (ďalej len „*informačná kancelária*“) poskytneme bezplatne a diskrétno základné informácie, ktoré budú v zhode s vašimi individuálnymi potrebami a požiadavkami.

V prípade, ak si vaša situácia vyžaduje pomoc aj iných inštitúcií a organizácií, na našich pracoviskách získate dôležité kontakty a ďalšie usmernenie na inštitúcie poskytujúce odborné služby.

odbor prevencie kriminality

kancelárie ministra vnútra SR

Všeobecné znaky podvodu

Páchatelia podvodov sú veľmi **kreatívni** a neustále **vymýšľajú nové spôsoby a triky** s cieľom oklamať ľudí, či už prostredníctvom osobného kontaktu, telefónu alebo internetu. Ľudia majú tendenciu uveriť klamstvu najmä vtedy, ak im z neho na prvý pohľad vyplýva určitá výhoda, napr. ak im je predložená lákavá ponuka, alebo ak pociťujú nedostatok financií, alebo aj osobného kontaktu či starostlivosti zo strany blízkych. **Aby ste sa vedeli brániť pred vyčíňaním podvodníkov, je vhodné poznať:**

→ **typické prejavy v správaní sa páchatel'ov podvodov** – pokúšajú sa svoje obeť zneistiť, presvedčiť, izolovať, vynútiť si ich náhle konanie pod časovým tlakom, využívajú citové apelovanie (napr. vyvolaním strachu o ich zdravie a zdravie ich blízkych osôb a pod.) za účelom ich oklamania;

→ **rizikové vlastnosti obetí podvodov** – podvodníci zámerne využívajú ľudské slabosti, ktorými môžu ľudia disponovať, napr. nevedomosť, naivita, tvrdohlavosť, chamtivosť, nepozornosť, snaha pomáhať, strach o našich blízkych a pod.;

→ **typické znaky životných situácií, ktoré využívajú páchatelia podvodov** – ak práve prežívate osobnú krízu, stres, časový tlak, eufóriu alebo naopak smútok, trpíte nedostatkom finančných prostriedkov, lásky, pozornosti, uznania,

môžete byť voči podvodníkom zraniteľnejší. Je preto potrebné byť opatrní a všetky náhle ponuky posudzovať kriticky.

Čo je podvod?

- Z hľadiska právnej úpravy sa podvodom rozumie také konanie, kedy **dochádza k uvedeniu do omylu** alebo **využitiu omylu poškodenej osoby**. Takýmto konaním **dochádza k obohateniu omajetok** (*najčastejšie peniaze, hnutelné veci, nehnuteľné veci a pod.*) alebo **pokusy o obohatenie sa o majetok** poškodenej osoby páchatelom.

Je podvod trestným činom?

- Pokiaľ je spôsobená škoda vo výške nad 266 € (tzn. aj 266,01 €) a sú naplnené aj ostatné znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu, v tom prípade ide o podvod. Naplnenie skutkovej podstaty trestného činu preskúmava orgán činný v trestnom konaní (polícia, prokuratúra) a o tom, či došlo k jej naplneniu, už rozhoduje súd.

Čo v prípade, ak je **škoda nižšia** ako **266 €**?

Ak výška škody dosahuje sumu 266 € alebo je v sume nižšej ako 266 €, ide o priestupok. Môžu však nastať prípady, kedy páchatel svojím konaním nespôsobí škodu len jednej osobe, ale viacerým. V takomto prípade sa spôsobená škoda sčíta a ak dosiahne sumu vyššiu ako 266 €, ide pravdepodobne o trestný čin.

Ako dochádza k **podvodnému konaniu**?

Základným znakom podvodného konania je **uviedenie poškodenej osoby do omylu** alebo **využitie jej omylu**. Omylom sa rozumie stav, kedy sa páchatel snaží vylákať od poškodenej osoby peniaze na základe nepravdivých skutočností alebo využije nevedomosť poškodenej osoby.

Ďalším zo znakov podvodu je **dobrovoľné konanie poškodenej osoby**. To znamená, že osoba dá peniaze páchatelovi v dobrej viere, že za ne dostane nejaký tovar, službu alebo iný prospech (*napr. v podobe naplnenia potreby lásky, náklonnosti a pod.*).

Aký je rozdiel medzi **uvedením do omylu** a **využitím omylu**?

Uvedením do omylu je stav, kedy páchatel' svojim konaním presvedčí poškodenú osobu o skutočnostiach, ktoré sa neskôr ukážu ako nepravdivé a poškodená osoba poskytne páchatel'ovi za nejaký tovar alebo službu peniaze, ale nedostane to, za čo zaplatí.

Príkladom uvedenia do omylu sú situácie, kedy ľuďom volajú neznáme čísla a páchatelia uvádzajú nepravdivé skutočnosti, napr. o tom, že rodinný príslušník kontaktovanej osoby je v nemocnici a potrebuje peniaze. Príkladom môže byť aj situácia, kedy osoba vopred zaplatí za objednaný tovar, no následne ho neobdrží. Toto klamstvo páchatelia využívajú za účelom neoprávneného vylákania peňazí od kontaktovanej osoby.

Ide o podvod, ak páchatel' **žiada peniaze pod nátlakom**?

K podvodu dochádza na základe **dobrovoľného poskytnutia** peňazí poškodenou osobou. Pri podvodnom konaní nie je využívaný nátlak, hrozba násilím alebo násilné konanie za účelom vylákania peňazí. Pokiaľ páchatel' hrozí násilím alebo koná násilne, v takom prípade nejde o podvod, ale môže ísť o trestné činy nátlaku, hrubého nátlaku alebo vydierania.

Využitie omylu je skôr o nekonaní páchatel'a. Páchatel' má vedomosť o tom, že poškodená osoba má nesprávne informácie alebo ich nemá vôbec a využije túto situáciu. Ako príklad je možné uviesť podpísanie zmluvy, ktorú si poškodená osoba riadne neprečíta a súhlasí tak s rôznymi nekalými podmienkami, o ktorých, ak by mala vedomosť, k zmluve by nepristúpila.

Odporúčanie

Je potrebné byť obozretný a informácie si preveriť pred unáhleným rozhodnutím o dobrovoľnom poskytnutí peňazí (*napr. priamym kontaktovaním rodinného príslušníka, o ktorého máte strach*).

V tejto súvislosti sú známe rôzne prezentačné akcie spoločností, ktoré za účasť na takýchto akciách sľubovali darčeky. Keď však ľudia chceli z prezentácie odísť, stávalo sa, že ich nechceli pustiť alebo ich nútili si nejaký tovar zakúpiť. Takéto konanie je možné označiť za agresívnu obchodnú praktiku, ktorá je zakázaná a môže hraničiť aj s trestnou činnosťou.

Na takýchto prezentačných akciách mohlo dochádzať aj k podvodnému konaniu, ak boli vylákané peniaze za tovar a služby, ktoré nezodpovedali prezentovaným skutočnostiam.

Aké formy podvodov páchatelia využívajú?

Lacnejšie energie

Vysokej obľube sa tešia formy, pri ktorých rôzni podomoví predajcovia a obchodní zástupcovia predávajú nekvalitný tovar alebo ponúkajú lacnejšie energie či iné na prvý pohľad výhodné služby. Chodia od domu k domu a presviedčajú ľudí, že im vedia poskytnúť výhodný tovar alebo lacnejší plyn, elektriku alebo vodu. Pri týchto praktikách môže byť využívaný nátlak v zmysle napr. „ber hneď alebo nechaj tak“, „akcia platí len do dnešného dňa“, „už to podpísali všetci, ktorí bývajú na vašej ulici“ alebo tiež zvýšená miera agresivity, kedy predajca vstúpi svojvoľne do obydľia, natláča sa medzi dvere a pod. Buďte opatrní v tom, koho vpúšťate k sebe domov, do domu či bytovky a pred kým narábate s peniazmi, odkiaľ ich vyberáte a kam ich dávate. Nie vždy musí ísť o podvod, ale napr. o agresívnu obchodnú praktiku, porušovanie spotrebiteľských práv a pod. V každom prípade je potrebné byť obozretní a preštudovať si, či ponúkaný tovar alebo služby skutočne zodpovedajú realite.

Odporúčanie

Nikto vás nemôže nútiť zakúpiť si tovar, o ktorý nemáte záujem.

Taktiež sa nemusíte rozhodnúť hneď, či tovar kúpite alebo či službu budete/ nebudete odoberať.

Máte právo na to, aby vám bol poskytnutý priestor na dôkladné preštudovanie si zmluvných podmienok a prípadné zváženie ich výhodnosti spolu s niekým, komu dôverujete.

V prípade, ak produkt či energiu zakúpite a zmluvu podpíšete, máte určitú lehotu na to, aby ste od zmluvy odstúpili.

Internetová inzercia

Medzi najjednoduchšie a časté spôsoby podvodného konania patrí predaj tovaru cez rôzne internetové obchody a bazáre.

Príkladom je situácia, kedy páchatel ponúka cez inzerát napr. mobilné telefóny za výhodnú cenu. Po zakúpení mobilného telefónu osoba dostane buď nefunkčné zariadenie, maketu alebo aj zásielku plnú kameňov. Poškodený tak bol uvedený do omylu, keďže si objednával plne funkčný mobil a dostal niečo úplne iné.

Predmetom podvodných internetových inzercií nie sú len materiálne veci, ale aj zvieratá, najčastejšie psy, mačky. Páchatelia na internete zverejnia inzerát s ponukou zviačať za výhodné ceny, pričom priložia fotografie, ktoré sú často len stiahnuté z internetu. Dožadujú sa platby vopred, prevodom na účet a s prísľubom odovzdania zviačať až po zaplatení. Často apelujú na lásku k živým tvorom a naoko vyzývajú k pomáhaniu druhým.

Odporúčanie

Zvýšte pozornosť, ak ponuka pôsobí príliš výhodne a lákavo, napr. kvalita alebo najnovší model tovaru nezodpovedá príliš nízkej cene.

Pred kúpou si preverte recenzie iných používateľov na predajcu. Pokúste sa reagovať skôr na inzeráty s ponukou vo vašom okolí, za tovar neplaťte vopred, vždy až po kontakte s predávajúcou osobou a prezretí si tovaru.

Za účelom kúpy zvierat uprednostnite predajne s chovateľskými produktmi a zvieratami, prípadne certifikované chovné stanice na úkor tzv. „množiarní“ a „množiteľov“.

Reklamné podvody

Sú šírené cez internetové stránky v podobe lákavých reklám. Na takúto reklamu je možné natrafiť na internete, či už cez sociálne siete, online tlačové správy a pod.

Forma reklamných podvodov spočíva v tom, že páchatelia majú vytvorené falošné profily, ktoré existujú za účelom vylákania finančných prostriedkov od iných osôb.

Keď osoba klikne na reklamu s lákavým produktom, môže byť presmerovaná na podvodnú stránku, ktorá je založená na propagáciu a predaj falošných produktov, za ktoré poškodený zaplatí, no nikdy ich neuvidí, alebo mu príde domov lacná napodobnenina tohto produktu, prípadne úplne iný lacný tovar.

Odporúčanie

Neklikajte na reklamy, ktoré pôsobia pochybne, obsahujú gramatické chyby, či ponúkajú až podozrivo lacný tovar.

Taktiež neklikajte na podozrivé odkazy, ktoré vám boli zaslané e-mailom, prostredníctvom messengeru alebo iného online komunikačného nástroja, aj v tom prípade, ak vám boli zaslané od priateľa.

Skôr, než kliknete na takýto odkaz, preverte si u priateľov, či vám odkaz skutočne zaslali oni. Taktiež sa nespoliehajte na všetky internetové obchody, ktoré propagujú svoj tovar.

Skôr, než sa rozhodnete si daný produkt kúpiť, overte si pravdivosť internetovej stránky či obchodu a prezrite si recenzie iných používateľov.

Pyramídové hry

Ďalšou obľúbenou formou podvodného konania sú pyramídové hry. Páchatel sľúbi poškodenej osobe zisk za investovanie do výhodných fondov alebo zapojenie sa do aktivít, ktorými môže za nejaký čas dosiahnuť niekoľkonásobne vyšší zisk oproti svojej investícii.

Páchatel ešte často žiada poškodenú osobu, aby zapojila do tejto hry aj svojich známych a rodinu za účelom ďalšieho znásobenia výnosu. V skutočnosti však páchatel na základe nepravdivých informácií vyláka od poškodenej osoby peniaze a poškodená osoba nedostane vyplatený ani vklad, ktorý „investovala“.

Najmä pri medzinárodných podvodoch tohto typu je veľmi náročné získať poskytnuté peniaze späť.

Odporúčanie

Buďte skeptickí voči nereálnym sľubom o dosiahnutí zisku a lukratívneho výnosu prostredníctvom internetu.

Preverte si reálnosť sľubovaných výnosov, napr. prostredníctvom finančného poradcu alebo finančnej inštitúcie (*napr. banky, poisťovne a pod.*).

Zároveň si pamätajte, že žiadny renomovaný poskytovateľ finančných služieb nesľubuje vysoké výnosy v krátkom časovom období.

Internetové romantické podvody s „láskou“

Veľkej obľube sa tešia rôzne druhy novodobých zoznamovacích služieb, ktoré navštevujú aj podvodníci s falošnou identitou.

Podvodníci s láskou zneužívajú bežné ľudské vlastnosti, najmä ochotu spoznávať nových ľudí on-line, túžbu po veľkej láske, spoločnosť alebo tiež osamelosť. Môže sa stať, že osoba, s ktorou komunikujete a myslíte si, že je vašim nastávajúcim partnerom alebo partnerkou, vás v skutočnosti iba zneužíva za účelom vylákania peňazí. Sú známe prípady, kedy poškodený aj dlhé roky komunikoval so svojou nastávajúcou manželkou alebo manželom elektronicky.

V rámci „blízkeho“ kontaktu táto osoba poškodeného žiadala o peniaze pre seba, prípadne aj pre svoju rodinu, pod zámienkou, že keď bude ona a jej rodina zabezpečená, pricestuje a uzavrú spolu manželstvo. Poškodený tak za dlhšie obdobie poslal na účet neznámej osoby aj desiatky tisíc eur, tá následne prestala komunikovať a nikdy sa ju nepodarilo dohľadať. Sú identifikované aj prípady, kedy v rámci zoznamovacích

služieb býva od kontaktovanej osoby požadovaná suma, ktorou by mala táto osoba prispieť na operáciu, liečbu alebo hospitalizáciu rodinného príslušníka podvodníka po fiktívnom úraze či chorobe.

Existujú podvodníci, ktorí sa priamo špecializujú na tento typ podvodu, využívajú sofistikované stratégie za účelom oklamania svojich obetí, ktoré si cielene vyberajú.

Odporúčanie

Buďte obozretní pri komunikácii s neznámymi ľuďmi - najmä cez internet, kedy identita človeka môže byť úplne iná, než akú prezentuje.

Takýmto ľuďom peniaze nikdy neposielajte, ani im nedávajte žiadne prístupové heslá ani úradné dokumenty súvisiace s vašim majetkom. Neposielajte im žiadne intímne fotografie či videá a neodhaľujte im informácie o vašej osobe, ktoré by mohli neskôr zneužiť proti vám za účelom vydierania.

Ignorujte ponuky od úplne cudzích ľudí pochádzajúcich nielen z exotických krajín.

Podvodné e-mailly

Špecifickým druhom podvodu sú tzv. „nigérijské dopisy“ či e-mailly od „nigérijského princa“.

Tento druh podvodov vznikol v afrických rozvojových krajinách a ich schéma je veľmi jednoduchá. Páchatel' odošle e-mailovú správu začínajúcu s úctivým oslovením, v ktorej opíše nejakú životnú situáciu a žiada peniaze, aby mohol niečo vykonať, pričom následne sľubuje niekoľkonásobne vyššiu odmenu.

V rámci opisovaných príbehov páchatelia obvykle apelujú aj na citovú stránku človeka a žiadajú finančný obnos za účelom zmiernenia opisovaných útrap. Oblúbené príbehy e-mailových podvodníkov majú rôzny charakter. Od nigérijských princov cez zabudnutú rodinu v zahraničí, po ktorej máte dedič veľké majetky, až po výhražné správy, že ak nezaplatíte, budú zverejnené vaše intímne fotky alebo videá.

Okrem týchto podvodných e-mailov s dojímavým alebo lákavým príbehom, sú elektronicky zasielané aj rôzne klamlivé reklamy, ktoré tvrdia, že ste vyhrali v lotérii, ktorej ste sa vlastne ani nikdy nezúčastnili a sľubujú vyplatenie výhry po poskytnutí údajov o bankovom účte.

Odporúčanie

Alternatív podobných listov alebo e-mailov je niekoľko, ale ich základná štruktúra je vždy rovnaká, t. j. zdvorilé oslovenie, citové apelovanie, požiadavka o zaslanie určitej čiastky finančných prostriedkov (*niekedy aj opakovane požiadavka na zaslanie z dôvodu predstieraných administratívnych záťaží*), sľúbenie niekoľkonásobne vyššej odmeny.

Neodpovedajte na podobné zahraničné e-mailly, ktoré obsahujú vyššie opísanú schému, lebo v prípade, že finančné prostriedky zašlete, vystavujete sa riziku, že navždy prídete o túto investíciu. Právna vymožiteľnosť ujmy, ktorá by vám vznikla následkom podvodu, je veľmi malá. Dôvodom je fakt, že zvyčajne ide o páchatel'ov z krajín, ktoré nemajú s členskými štátmi EÚ záväznú právne dohody, napr. o spolupráci v trestnom konaní alebo odškodňovaní obetí.

Zároveň, vypátranie takýchto páchatel'ov je zo strany polície veľmi zdĺhavé a náročné.

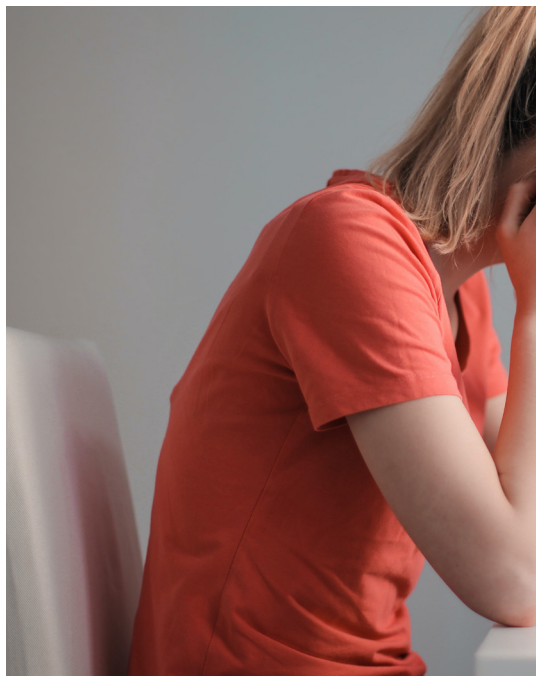
Nereagujte, ak vám cez internet alebo sociálne siete neznáme osoby ponúkajú výhodné pôžičky, či poskytnutie financií, nakoľko si môžete privodiť aj vážne existenčné problémy.

Podvodné pracovné ponuky

Nielen osoby v nepriaznivej ekonomickej situácii sa môžu stať obeťou podvodných pracovných príležitostí, prípadne obeťou obchodovania s ľuďmi. Obete obchodovania s ľuďmi sú vykorisťované za rôznym účelom (nútená práca, nútená prostitúcia, nútené žobranie, nútený sobáš, nútené páchanie trestnej činnosti či odstránenie a následný predaj ľudských orgánov). Obchodníci s ľuďmi využívajú rôzne spôsoby náboru obetí, napríklad umiestňovanie „lukratívnych“ pracovných ponúk v médiách, na inzertných stránkach, ale aj na výveskách alebo autobusových zastávkach. Okrem týchto spôsobov je využívaný aj neformálny nábor prostredníctvom ústneho dohovoru, napr. medzi priateľmi alebo príbuznými. Táto forma náboru prevláda najmä v sociálne znevýhodnených lokalitách, či v prostredí rómskych komunít.

Najviac podvodných pracovných ponúk bolo identifikovaných v oblasti cestovného ruchu, au-pair, poľnohospodárstve, stavebníctve, pri ponukách sezónnych prác, v reštauračných alebo stravovacích službách, opatrovníctve či zdravotníctve. Medzi varovné signály, ktoré môžu naznačovať, že by mohlo ísť o podvodnú pracovnú ponuku, patria:

- podozrivo vysoká mzda;
- poplatky a zálohy za sprostredkovanie práce, ubytovanie, dopravu a pod.;
- uvedený je iba všeobecný popis práce;
- žiadne informácie o mieste výkonu práce;
- chýbajúci kontakt či popis sprostredkovateľa;
- žiadne referencie a garancia spokojnosti.

Odporúčanie

Pred reakciou na ponuku si vopred preverte agentúru alebo osobu, ktorá vám prácu ponúka. Podrobne sa informujte o činnosti agentúry, vypýtajte si referencie od klientov a v prípade vyhľadávania pracovných ponúk v zahraničí sa odporúčame obrátiť aj na sieť EURES (European Employment Services) – www.eures.sk. Základné informácie je možné získať aj na bezplatnej Národnej linke pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi 0800 800 818.

Pracovnú zmluvu podpisujte len v jazyku, ktorému dobre rozumiete a v ktorom sú uvedené všetky náležitosti aj podrobnosti ohľadom ponúkanej práce. Nikdy neprijímajte nelegálnu prácu a za sprostredkované zamestnanie neplaťte žiadne poplatky. Za prácou vycestujte, až keď podpíšete pracovnú zmluvu, prípadne získate pracovné povolenie alebo víza. Po príchode na miesto práce nedávajte z rúk vaše osobné doklady, tie si pre istotu pred cestou skopírujte a ukryte si ich v batožine. Pravidelne sa hláste rodičom alebo priateľom a oznámte im každú zmenu vášho pobytu.

Viac informácií k problematike obchodovania s ľuďmi je možné nájsť v našej brožúre „Mne sa to stať nemôže“, dostupnej na webe <https://prevenciakriminality.sk/>.

Práca na doma s poplatkom

Opatrnosť je potrebné zvýšiť aj v prípadoch hľadania si práce na doma. Podvodníci môžu lákať na vysoké zárobky, ktoré je možné získať za prácu z domu (*brigádu*), pričom podmienkou je úhrada istého poplatku (*napr. poplatok za sprostredkovanie práce, úhrada poštovného za zaslanie vstupných materiálov potrebných pre začiatok vykonávania práce z domu a pod.*).

Po prejavení záujmu vám podvodníci zašlú informáciu o sume, ktorú je potrebné uhradiť, pričom po jej uhradení sľubujú zaslanie ostatných náležitostí potrebných k tomu, aby ste mohli prácu začať vykonávať.

V niektorých prípadoch po prejavení záujmu a zadaní kontaktných údajov na adresu záujemcu pošlú balík na dobierku, po jeho prevzatí a uhradení dobierky v balíku čaká len ďalšia inzercia s ponukou práce.

Odporúčanie

Kriticky posudzujte pracovné ponuky sľubujúce vysoké zárobky vzhľadom na druh odvedenej práce a vopred si overte sprostredkovateľskú agentúru, prípadne zamestnávateľskú firmu.

Dozor nad sprostredkovateľmi zamestnania za úhradu vykonáva ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré zároveň disponuje aj priebežne aktualizovaným zoznamom agentúr, ktoré majú udelenú platnú licenciu na výkon tejto činnosti.

Tento zoznam je voľne dostupný na webovej stránke ústredia www.upsvr.gov.sk v časti Sprostredkovanie zamestnania za úhradu.

Zneužitie údajov, tzv. „phishing“

Phishingové útoky predstavujú novodobé a sofistikované techniky využívané v rámci podvodného konania páchaného cez internet. Ich účelom je vylákание používateľských údajov od kontaktovanej osoby a ich následné zneužitie.

Obvykle sú vo forme e-mailov, ktoré zdanlivo zasiela banka alebo iná dôveryhodná inštitúcia, v ktorých je kontaktovaná osoba požiadaná o potvrdenie osobných údajov (*napr. prístupových údajov k bankovému účtu, čísla kreditnej karty a pod.*).

V súčasnosti sú už tieto útoky natoľko pokročilé, že falošná stránka banky je veľmi podobná tej skutočnej (*napr. obsahuje oficiálne logo inštitúcie*), preto osoba koná v domnienke, že svoje údaje poskytuje skutočnej banke.

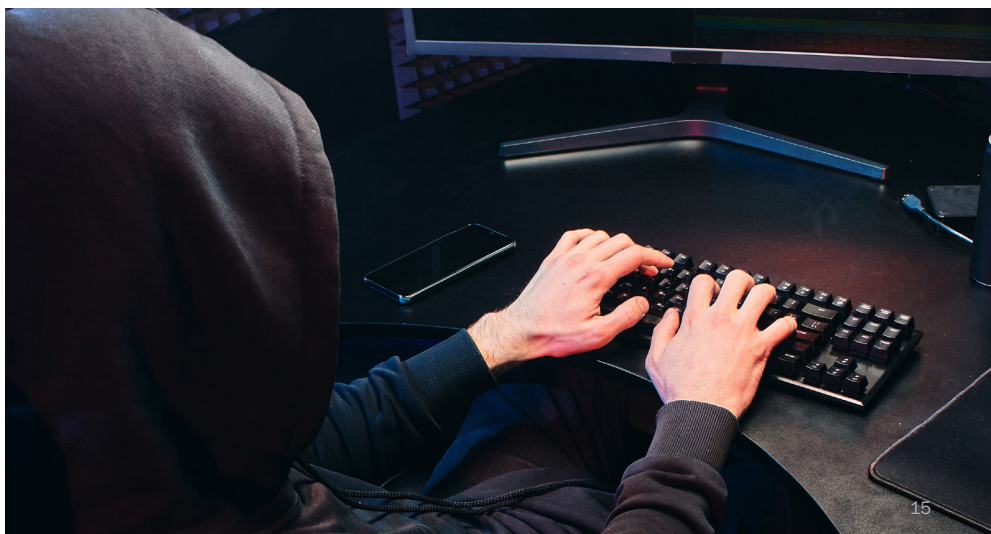
Odporúčanie

Zvýšte opatrnosť najmä vtedy, ak od vás v e-mailovej komunikácii vyžadujú citlivé osobné údaje alebo ak adresa odosielateľa obsahuje neobvyklé koncovky.

Buďte opatrní, ak je v texte množstvo pravopisných chýb, nesprávna štylizácia a ak od vás neznáma osoba požaduje rýchle konanie.

Požiadavku inštitúcie si overte cez overený oficiálny kontakt na call centrum alebo vám známeho pracovníka danej inštitúcie.

Neposielajte cudzím osobám overovacie kódy z SMS, ktoré boli zaslané na vaše telefónne číslo.

Podvody v čase pandémie súvisiacej s **COVID-19**

Mimoriadnej situácii vyvolanej pandémiou koronavírusu sa rýchlo prispôsobili podvodníci, ktorí objavili nové spôsoby vylákania peňazí od ľudí.

Za účelom ich oklamania využívajú najmä strach z neznámej situácie, strach o zdravie osoby alebo zdravie jej blízkych. Boli zaznamenané prípady, kedy podvodníci telefonicky kontaktovali osoby s ponukou, že im prídu zmerať teplotu, ponúkali im na predaj filtre, antibakteriálne gély a ochranné rúška či dokonca vakcíny, ktoré sú vraj bezpečné a oficiálne nedostupné.

Ponúkali tiež dezinfekciu priestorov alebo donášku jedla do domácností. Veľký priestor podvodníkom, ale aj nekalým obchodným praktikám ponúkol práve internet, na ktorom sme v čase povinnej izolácie trávili viac času aj kvôli nákupu. V čase prvej vlny pandémie boli nedostatkovým tovarom najmä rúška a respirátory.

V tejto súvislosti sa na internete objavili napr. falošné e-shopy, ktoré po úhrade často neúmerne vysokého poplatku za tento tovar spotrebiteľovi nedoručili žiadny produkt alebo mu doručili produkt vo veľmi nízkej kvalite.

Niektorí obchodníci na trh priniesli tiež „zázračné“ produkty, ktoré ako „jediné zaručujú ochranu alebo vyliečenie

ochorenia Covid-19“. Išlo napr. o antibakteriálne gély, kedy bola spotrebiteľovi doručená len voda, prípadne bežný antibakteriálny gél, objavila sa tiež „lampička proti covidu“ v hodnote v prepočte niekoľko tisíc eur a i. Taktiež ponúkajú rôzne vitamíny, lieky, ktoré nezodpovedajú kvalite a môžu spôsobiť aj zdravotné problémy.

Veľké riziko predstavujú nevyžiadané e-maily alebo SMS správy, v ktorých sa od vás snažia vylákať prístupové heslá alebo citlivé osobné údaje apelujúc na mimoriadnosť situácie.

Podvodníci predpokladajú, že osoba vzhľadom na silné emócie v čase koronakrízy bude mať tendenciu skôr kliknúť na nebezpečný link alebo si do svojho počítača stiahne nebezpečnú prílohu.

Odporúčanie

Kriticky posudzujte telefonáty a ponuky na internete, ktoré sa týkajú predaja zdravotníckych pomôcok, prípadne zabezpečenia zdravotníckych úkonov či liečiv a vakcinácie. identifikujte techniky nátlakového predaja, a tak sa vyhnute nastraženým pasciam, ktoré predstavujú, napr. výrobky propagované ako „jedinečná príležitosť“, tvrdenia, že výrobok je „jediným výrobkom, ktorý zabezpečuje účinnú ochranu“, „jedinou testovacou súpravou na domáce použitie“ alebo že sa predáva za „najnižšiu cenu na trhu“, ako aj tvrdenia týkajúce sa nedostatočnej ponuky, ako napríklad „dostupné iba dnes“, „rýchlo sa vypredá“.

Pred ich nákupom sa najskôr poraďte so svojimi príbuznými či známymi. Nákup konkrétneho typu zdravotníckych pomôcok konzultujte

priamo so svojím lekárom alebo lekárnikom.

Neverte produktom, ktoré sľubujú zázračné účinky ani v prípadoch, kedy je v texte ponuky uvedená citácia a fotografia neznámeho lekára, ktorý zaručuje mimoriadne účinky produktu. Nemáte totiž istotu, či daná osoba je skutočne lekárom, alebo či súhlasila s uvedením jej mena k citácii.

Informácie o nebezpečných produktoch, ktoré sa objavili na trhu v rámci EÚ, si môžete tiež samostatne vyhľadať aj na webovom sídle Safety Gate (<https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/>), oficiálnej stránky Európskej únie.

V súvislosti s podozrivými e-mailami či SMS správami zbystrite pozornosť, ak od vás osoba, spoločnosť či banka požaduje prístupové heslo. Tento ani iný citlivý údaj od vás žiadna seriózna spoločnosť či banka nebude takouto formou žiadať.

Ďalšie informácie sa môžete dozvedieť aj prostredníctvom Národnej banky Slovenska www.nbs.sk v časti Internetové podvody.

Čo robiť v prípade **podozrenia na spáchanie podvodu?**

- ➔ Ak si myslíte, že bol na vás spáchaný podvod, nehanbite sa o tejto skutočnosti upovedomiť políciu. Podvodníci vedia byť vo svojom konaní veľmi rafinovaní a podvodom môže byť za určitých okolností ohrozený každý z nás;
- ➔ uvedenú skutočnosť môžete nahlásiť na najbližšom oddelení Policajného zboru alebo prokuratúre. Trestné oznámenie môžete podať aj ústne do zápisnice a nemusí byť písomné. Povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní je zaoberať sa nahlásenými skutočnosťami a upovedomiť vás o ďalšom postupe;
- ➔ pred ohlásením skutku si zabezpečte príslušné dôkazy, napr. zábery obrazovky s účtami, na ktoré ste poslali peniaze, uschovajte si denník chatu alebo celú e-mailovú komunikáciu;
- ➔ ak ste zasielali peniaze prevodom na účet, bezodkladne kontaktujte svoju banku. Pokiaľ je transakcia zúčtovaná, čo v elektronickom bankovníctve prebieha hneď po jej odoslaní, nie je síce možné túto platbu zrušiť, ale je možné banku požiadať o sprostredkovanie vrátenia platby. Banka najskôr klientovi (*odosielateľovi*) poskytne údaje o príjemcovi a pokiaľ príjemca odmietne poslať platbu späť, požiada ho o to banka odosielateľa cez banku príjemcu;
- ➔ služby spoločnosti Western Union používajte na zasielanie peňazí iba priateľom, ktorých osobne poznáte a rodine;
- ➔ pamätajte, že aj pokus o podvod je trestným činom. Preto sa aj v tomto prípade obráťte na políciu;
- ➔ najmä v prípade podvodov páchaných cez internet je pre políciu mimoriadne náročné odhaliť páchatel'ov, nakoľko konajú anonymne. Preto je ťažké získať naspäť peniaze, ktoré ste poskytli podvodníkom. Aj napriek tomu je potrebné políciu o tejto skutočnosti upovedomiť. Polícia tak následne dokáže získať informáciu o rozsahu trestného činu, odhaliť vzájomné prepojenie medzi podobnými trestnými činmi, získať informácie o aktuálnych „trendoch“ využívaných páchatel'mi v rámci podvodného konania a uplatniť vhodné vyšetrovacie postupy. Poskytnuté informácie umožňujú zároveň cielene realizovať preventívne opatrenia a varovať pred podvodným konaním ohrozené skupiny obyvateľstva.

Na koho sa môžeme obrátiť v prípade ďalších otázok?

Požiadat' o pomoc môžete **informačné kancelárie**, ktoré sídlia na okresných úradoch/klientských centrách v každom krajskom meste.

Informačné kancelárie poskytujú obetiam a potenciálnym obetiam trestných činov **bezplatne a diskkrétne**:

- základné informácie o právach obetí trestných činov a o postupoch v trestnom konaní;
- pomoc pri orientácii v možnostiach riešenia situácie súvisiacej s trestným činom a jeho následkami;
- sprostredkovanie služieb a konzultácií s odborníkmi v oblasti právneho usmernenia a podpory, psychologického a sociálneho poradenstva;
- nasmerovanie na špecializované subjekty, ktoré poskytujú nadväznú odbornú pomoc.

Kontakty

Pracovníkov informačných kancelárií zastihnete v čase úradných hodín pondelok až štvrtok

od **8:00** do **15:00 hod.**

a v piatok v čase

od **8:00** do **14:00 hod.**,

prípadne ich môžete kontaktovať aj prostredníctvom všeobecnej e-mailovej adresy

pomocobetiam@minv.sk.

Za účelom priblíženia služieb informačných kancelárií aj občanom zo vzdialených lokalít boli zriadené detašované pracoviská, ktoré sa nachádzajú na okresných úradoch/klientských centrách vo vybraných okresných mestách – **Malacky, Dunajská Streda, Levice, Prievidza, Lučenec, Ružomberok, Poprad, Michalovce**.

V detašovanom pracovisku je klientom osobne k dispozícii jeden pracovník informačnej kancelárie, a to raz týždenne, vždy v utorok v čase od **8:30** do **15:00 hod.**

Konzultáciu v detašovanom pracovisku je potrebné si vopred dohodnúť telefonicky, kontaktovaním príslušnej informačnej kancelárie v danom kraji, prípadne zaslaním požiadavky e-mailom na vyššie uvedenú **e-mailovú adresu**.

Predpokladáme, že v niektorých situáciách môže byť pre vás náročné rozprávať o tom, čo ste prežili. Preto sme zriadili on-line chatovú poradňu s cieľom poskytovania bezplatných on-line konzultácií.

Táto forma konzultácie vám zaručí istú mieru anonymity a pocitu bezpečia. Konzultácie formou on-line chatovej poradne sú dostupné na stránke

<https://prevenciakriminality.sk/>
v pravom spodnom rohu.

Ak máte záujem o osobnú konzultáciu, prosíme vás o dohodnutie si termínu, aby sme si pre vás mohli vyčleniť dostatok času a priestoru.

Ak máte záujem o poskytnutie právnej pomoci, môžete kontaktovať **Centrum právnej pomoci** na tel. č. **0650 105 100** alebo prostredníctvom všeobecnej e-mailovej adresy **info@centrumpravnejpomoci.sk**. Bližšie informácie a kontakty sú dostupné na webe **www.centrumpravnejpomoci.sk**.

Informačná kancelária pre obeť trestných činov

Banská Bystrica

Štefánikovo nábrežie 7, 974 01 B. Bystrica
Tel. č.: **0961/605 790**

Bratislava

Tomášikova 46, 831 03 Bratislava
Tel. č.: **0961/046 014**

Trnava

Kollárova 8, 917 01 Trnava
Tel. č.: **033/556 47 09**

Nitra

Štefánikova trieda 69, 949 01 Nitra
Tel. č.: **037/654 93 24**

Trenčín

Hviezdoslavova 3, 911 01 Trenčín
Tel. č.: **032/741 12 50**

Žilina

Janka Kráľa 4, 010 01 Žilina
Tel. č.: **041/511 74 25**

Prešov

Levočská 3, 080 01 Prešov
Tel. č.: **051/708 24 58**

Košice

Komenského 52, 040 01 Košice
Tel. č.: **055/600 14 45**

Všetky informácie a kontakty
sú dostupné na webe

<https://prevenciakriminality.sk/>

Aktuálne informácie pravidelne
zverejňujeme aj na Facebooku

Prevencia kriminality.

POMOC OBETIAM

- trestných činov -

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
vytvorilo *informačné kancelárie*
pre obe trestných činov.

V ktorých mestách nás nájdete?

Ak sa cítite byť obeťou, sú Vám **BEZPLATNE** a **DISKRÉTNĚ** poskytnuté základné informácie a usmernenie a sprostredkovaná odborná pomoc v oblasti:

- psychologického poradenstva
- sociálneho poradenstva
- právnej podpory a usmernenia.

Medzi **ZÁKLADNÉ VYBRANÉ PRÁVA** obeť patrí aj:

- právo byť vypočutý,
- právo, aby sa s Vami zaobchádzalo s úctou, rešpektom a citlivo,
- právo na odbornú pomoc,
- právo na informácie v zrozumiteľnej forme,
- právo na odškodnenie.

Usmerníme Vás, ako postupovať pri ochrane svojich práv a na koho sa obrátiť.

<https://prevenciakriminality.sk>